

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського

«17» лютого 2020 року

Голова вченої ради

/М.О.Тимошенко/

(протокол № 7 від 17.02. 2020 р.)

СТАНДАРТ ВИЩОЇ ОСВІТИ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Третій (освітньо-науковий) рівень
(назва рівня вищої освіти)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ Доктор філософії
(назва ступеня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 03 – «Гуманітарні науки»
(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 034 – «Культурологія»
(код та найменування спеціальності)

Київ 2020

I. Преамбула

Стандарт вищої освіти третього рівня (ступінь «Доктор філософії») галузі знань 03 – «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 – «Культурологія» затверджений Вченою радою Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського 17 лютого 2020 року (наказ № 27-А від 17.02.2020 р.).

Стандарт вищої освіти третього рівня (ступінь «Доктор філософії») розроблено робочою групою Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського у складі:

Кривошея Тетяна Олександрівна – доктор культурології, доцент, завідувач кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (Голова групи);

Тишко Сергій Віталійович – доктор мистецтвознавства, професор кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського;

Бабушка Лариса Дмитрівна – кандидат філософських наук, доцент кафедри теорії та історії культури Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Фахову експертизу проводили:

Бровко М.М.	Доктор філософських наук, професор кафедри суспільних наук Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Скорик А.Я.	доктор мистецтвознавства, професор, проректор з наукової роботи Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

Методичну експертизу проводили:

Андрущенко Т.В.	Доктор політичних наук, професор, вчений секретар Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського
Северінова М. Ю.	доктор мистецтвознавства, доцент, декан історико-теоретичного та композиторського факультету Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського

II. Загальна характеристика

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий) рівень
Ступінь вищої освіти	Доктор філософії
Галузь знань	03 – «Гуманітарні науки»
Спеціальність	034 – «Культурологія»
Обмеження щодо форм навчання	Денна (очна) форма навчання
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з культурології
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – «Доктор філософії» Спеціальність – 034 «Культурологія»
Опис предметної області	<p>Об'єкти вивчення: теоретичне дослідження актуальних культурних процесів та феноменів в перспективі інтегруючої функції культурології з подальшим науково-стратегічним забезпеченням прогнозування та практичного вирішення нагальних соціокультурних проблем.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців-культурологів на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, здатних продукувати в галузі сучасної гуманітаристики (культурології) нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у науково-дослідній, проєктно-організаційній, просвітницькій, експертній та викладацькій діяльності, бути активним суб'єктом вітчизняного та світового культуротворення.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: поняття, концепції, принципи у їх застосуванні на проблемні області культури як інтегрованої та культурно регульованої (саморегульованої) системи.</p> <p>Методи, методики та технології наукового пізнання: загальнонаукові (аналітичний, системний, типологічний, діалектичний, структурно-функціональний,) та спеціально-наукові, інтегровані в межах дослідження культури (структурно-функціональний, метод моделювання, атрибутивний). Також важливим сегментом предметної області програми є оволодіння сучасними технологіями культурологічного пізнання: методологічними моделями неklasичних «антропологій» (візуальної, звукової, урбаністичної, біографічної), соціокультурним проєктуванням, організацією на між інституціональні науково-дослідні зв'язків. Таке поєднання методів, методик та технологій створює умови самостійного науково-пошукового дослідження із індивідуальною траєкторією оволодіння компетентностями.</p>

	Інструменти та обладнання: сучасні універсальні та спеціалізовані інформаційні системи і програмні продукти, що застосовуються в сфері культурологічної наукового дискурсу та культурних практиках.
Академічні права випускників	Після успішного захисту дисертації можливе продовження навчання в докторантурі

III. Обсяг кредитів ЄКТС, необхідних для здобуття відповідного ступеня вищої освіти

Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії в галузі 03 – «Гуманітарні науки» зі спеціальності 034 – «Культурологія» становить 46 кредитів ЄКТС.

Наукова складова освітньо-наукової програми передбачає проведення власного наукового дослідження та оформлення його результатів у вигляді дисертації.

IV. Перелік компетентностей випускника

Інтегральна компетентність	Здатність до розв'язання комплексних проблем в професійній і дослідницько-інноваційній діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань і професійної практики завдяки постійному вдосконаленню та застосуванню системи теоретичних знань, інтегрованих фахових умінь і практичних навичок у професійній, науковій та творчій діяльності культуролога-дослідника, культуролога-практика.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи теоретичних знань та сформованих особистих ціннісних орієнтирів, наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору. ЗК 2. Здатність опанування іноземної мови в обсязі достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності. ЗК 3. Здатність працювати в міжнародній професійній спільноті з використанням сучасних інтернет-технологій для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності у підготовці наукових публікацій,

	звітів, ділової та особистої документації.
Фахові компетентності	<p>ФК 1: Здатність застосувати сучасні способи теоретичного аналізу наукових проблем та вміння здійснювати теоретичні узагальнення;</p> <p>ФК 2: Здатність застосовувати широке коло методів теоретичного та емпіричного аналізу культурних явищ і процесів, а також історії та сучасного стану вітчизняної та світової культури;</p> <p>ФК 3: Здатність планувати та організовувати культурологічні дослідження, здійснювати культурну та культурно-мистецьку експертизу;</p> <p>ФК 4: Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та використовувати інтернет-технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації;</p> <p>ФК 5: Здатність організовувати науково-педагогічну роботу профільної кафедри, знати та розуміти принципи різних складових її діяльності;</p> <p>ФК 6: Здатність дотримуватись норм та стандартів науково-професійної етики щодо здійснення професійної діяльності та проведення власного наукового дослідження, наукового спілкування, дискусії, полеміки; навички здійснювати наукові дослідження на засадах етики науковця, викладача вищої школи, культуролога-гуманітарія із позиції чесності, свободи наукової творчості, незаангажованості.</p>

V. Нормативний зміст підготовки доктора філософії, сформульований у термінах результатів навчання

- РН 1. Визначати специфіку культурологічного пізнання на перетині різноманітних гуманітарних наук та синтезувати його у межах наукової спеціальності, в контексті власного дисертаційного дослідження;
- РН 2. Встановлювати міждисциплінарні зв'язки між блоками гуманітарних, культурно-історичних, мистецтвознавчих дисциплін та вільно володіти міждисциплінарною методологією наукового пізнання;
- РН 3. Аргументувати методологічні засади власного науково дослідження, визначати його об'єкт та предмет, мету та актуальність з огляду на загальні тенденції інших галузей сучасної науки, аналізуючи параметри його наукової новизни;
- РН 4. Самостійно та творчо застосовувати вміння та навички опрацьовувати наукові та інформаційні джерела при підготовці до занять; вміння застосувати активні методики викладання фундаментальних та професійно-орієнтованих дисциплін;

РН 5. Володіти навиками представлення наукових результатів іноземною мовою в усній та письмовій формі, проведення культурно-мистецьких проектів та заходів;

РН 6. Генерувати та пропонувати професійній спільноті експертну оцінку культурно-мистецьким практикам та феноменам, оцінювати їх значення для євроінтеграційних процесів;

РН 7. Вміти постійно самовдосконалюватись та розвиватись, усвідомлювати соціальну та громадянську відповідальність.

VI. Форми атестації здобувачів вищої освіти

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здобувачів освітнього рівня «Доктор філософії» здійснюється у формі публічного захисту дисертаційної роботи.
Вимоги до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії	Дисертація є самостійним розгорнутим дослідженням, має містити нові ідеї, які дозволяють розв'язувати комплексні проблеми культурологічної науки інтеграційного характеру на засадах інноваційної методології з урахуванням вимог академічної доброчесності. Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації. Дисертаційна робота має бути розміщена на офіційному веб-сайті Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського. Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановленим законодавством.

VII. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти діє на основі нормативно-правового «Положення про внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського», яка передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду, аналізу й оновлення освітніх програм;

- 3) щорічне оцінювання здобувачів третього рівня вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського та регулярне оприлюднення

результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Академії, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

5) забезпечення необхідними ресурсами для організації освітнього процесу, його органічного поєднання з науковою діяльністю та мистецькою практикою, у тому числі самостійної роботи здобувачів третього ступеня вищої освіти «Доктор філософії»;

6) забезпечення інформаційними системами та програмами для ефективного управління освітнім процесом, його синтезом з наукою та мистецькою практикою;

7) забезпечення публічності інформації про освітні програми навчальних дисциплін;

8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Академії та здобувачами третього рівня вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

9) інших процедур і заходів.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти у Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського оцінюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (НАЗЯВО) або акредитованими ним незалежними установами. Оцінювання та забезпечення якості вищої освіти здійснюється на предмет її відповідності означеним вимогам та міжнародним стандартам і рекомендаціям.

VIII. Перелік нормативних документів, на яких базується Стандарт вищої освіти

Офіційні документи:

1. ESG 2015 (Стандарти та рекомендації із забезпечення якості в ЄПВО) – https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf

2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) – <https://publications.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/ceed970-518f-11e7-a5ca-01aa75ed71a1/language-en>
<https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) – http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf

4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>

<http://uis.unesco.org/en/topic/international-standardclassification-education-isced>

5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 – <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standardclassification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>

6. Закон «Про вищу освіту» – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

7. Закон «Про освіту» – <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>

8. Національний класифікатор України: Класифікатор професій ДК 003:2010. – <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10>

9. Національна рамка кваліфікацій – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>.

10. Перелік галузей знань і спеціальностей, 2015 – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>.

11. Указ Президента України «Питання європейської та євроатлантичної інтеграції» від 20 квітня 2019 р. № 155/2019 – <https://www.president.gov.ua/documents/1552019-26586>

12. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) № 261 від 23 березня 2016 р.

13. Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 01.10.2019 р. № 1254), схвалені сектором вищої освіти Науково-методичної Ради Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 21 червня 2019 р.).

Інші рекомендовані джерела

1. Проект ЄС TUNING (прикладі результатів навчання, компетентностей) <http://www.unideusto.org/tuningeu>

2. Національний глосарій: вища освіта, 2014 – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>

3. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysnimaterialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodozaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>

4. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialynatsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskohoprotsesu.html?start=80>

Пояснювальна записка

Стандарт вищої освіти містить обов'язкові вимоги до компетентностей і результатів навчання здобувачів, що визначають специфіку підготовки докторів філософії зі спеціальності 034 – «Культурологія». Вони узгоджені між собою та відповідають Закону України «Про вищу освіту», дескрипторам Національної рамки кваліфікацій та Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженому Постановою Кабінету міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р. Таблиця 1 показує відповідність визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК. В таблиці 2 показана відповідність результатів навчання компетентностям.

Відповідно до означених документів заклад вищої освіти самостійно визначає перелік дисциплін та інших видів освітньої та наукової діяльності, необхідний для задоволення визначених Стандартом вимог.

Наведений в Стандарті перелік компетентностей і результатів навчання не є вичерпним. При формуванні освітньо-наукової програми можуть зазначатись додаткові вимоги до компетентностей і програмних результатів навчання.

Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК (034 – «Культурологія»)

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Загальні компетентності				
ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу у сфері культури і мистецтва на основі цілісної системи теоретичних знань та сформованих особистих ціннісних орієнтирів, наукового світогляду, професійної етики та загального культурного кругозору.	+	+		+
ЗК 2. Здатність опанування іноземної мови в обсязі достатньому для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.	+	+	+	+
ЗК 3. Здатність працювати в міжнародній професійній спільноті з використанням сучасних інтернет-технологій для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації.	+	+	+	+
Фахові компетентності				
ФК 1: Здатність знати сучасні способи теоретичного аналізу наукових проблем та вміти здійснювати теоретичні узагальнення;	+	+		+
ФК 2: Здатність застосовувати широке коло методів теоретичного та емпіричного аналізу культурних явищ і процесів, а також історії та сучасного стану вітчизняної та світової культури;	+	+		+
ФК 3: Здатність планувати та організовувати культурологічні дослідження, здійснювати культурну та культурно-мистецьку експертизу;	+	+	+	+
ФК 4: Здатність працювати із наукометричними базами даних з метою виконання власного наукового дослідження та використовувати Інтернет-		+	+	+

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
технології для організації і забезпечення власної наукової, педагогічної та інноваційної діяльності, у підготовці наукових публікацій, звітів, ділової та особистої документації;				
ФК 5: Здатність організовувати науково-педагогічну роботу профільної кафедри, знати та розуміти принципи різних складових її діяльності;		+	+	+
ФК 6: Здатність дотримуватись норм та стандартів науково-професійної етики щодо здійснення професійної діяльності та проведення власного наукового дослідження, наукового спілкування, дискусії, полеміки; навички здійснювати наукові дослідження на засадах етики науковця, викладача вищої школи, культуролога-гуманітарія із позиції чесності, свободи наукової творчості, незаангажованості.		+	+	+

